

ANTAGNA TEXTER

Preliminär utgåva

P9_TA-PROV(2020)0376

Iran, särskilt fallet med 2012 års Sacharovpristagare, Nasrin Sotoudeh

Europaparlamentets resolution av den 17 december 2020 om Iran, särskilt fallet med 2012 års Sacharovpristagare, Nasrin Sotoudeh (2020/2914(RSP))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av sina tidigare resolutioner om Iran, särskilt resolutionen av den 13 december 2018 om Iran, särskilt fallet Nasrin Sotoudeh¹, och av den 17 september 2019 om situationen för kvinnorrättsförsvarare och fängslade EU-medborgare med dubbla medborgarskap²,
- med beaktande av uttalandet av den 9 december 2020 från kontoret för FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter om Iran, med en begäran om att Nasrin Sotoudeh ska frigges,
- med beaktande av uttalandet av den 12 december 2020 från Europeiska utrikestjänstens talesperson om avrättningen av Ruhollah Zam,
- med beaktande av uttalandet av den 25 november 2020 från kontoret för FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter där Iran uppmanas att stoppa avrättningen av Ahmadreza Djalali,
- med beaktande av uttalandet av den 26 oktober 2020 från FN:s särskilda rapportör om situationen för de mänskliga rättigheterna i Islamiska republiken Iran med krav på ansvarsskyldighet för de våldsamma protestaktionerna, och hans rapport av den 21 juli 2020 om människorättsituationen i Islamiska republiken Iran,
- med beaktande av den femte högnivådialogen mellan EU och Iran av den 9 december 2020,
- med beaktande av EU:s riktlinjer om människorättsförsvarare,
- med beaktande av EU:s riktlinjer om dödsstraff, om tortyr och om yttrandefrihet,
- med beaktande av att Sacharovpriset för tankefrihet 2012 tilldelades Nasrin Sotoudeh,

¹ EUT C 388, 13.11.2020, s. 127.

² Antagna texter, P9_TA(2019)0019.

- med beaktande av den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna från 1948,
- med beaktande av artiklarna 144.5 och 132.4 i arbetsordningen, och av följande skäl:
 - A. Nasrin Sotoudeh, som tilldelades Sacharovpriset för tankefrihet 2012, är en iransk advokat, människorättsaktivist och politisk fånge som under de senaste 15 åren har kämpat för kvinnors, barns, religiösa minoriteters, journalisters och konstnärers rättigheter, liksom för dem som riskerar dödsstraff, och hon har därför ständigt förföljts och trakasserats av de iranska myndigheterna samt gripits och fängslats flera gånger. Åtalet och anklagelserna mot henne visar hur långt det iranska rättsväsendet är berett att gå i sin kriminalisering av människorättsaktivister.
 - B. Nasrin Sotoudeh har suttit godtyckligt fängslad sedan den 13 juni 2018 för att ha representerat kvinnor som protesterat mot Irans hijabtvång och i mars 2019 dömdes hon i sin frånvaro till 33 års fängelse och 148 piskrapp. FN-experter har vid flera tillfällen uttryckt allvarlig oro över hennes nuvarande godtyckliga frihetsberövande och krävt att hon ska frigges.
 - C. Nasrin Sotoudeh frigavs tillfälligt den 7 november 2020 efter att ha testats positivt för covid-19. Den 2 december beordrades hon tillbaka till Qarchak-fängelset, ett kvinnofängelse i Teheran som är känt för sina grymma och omänskliga förhållanden. De iranska myndigheternas beslut kan få livshotande konsekvenser för henne och ytterligare förlänga hennes godtyckliga fängslande, i strid med Irans skyldigheter enligt internationell människorättslagstiftning.
 - D. De iranska myndigheterna har förföljt Nasrin Sotoudehs familj, släktingar och vänner, särskilt hennes make Reza Khandan, med syftet att tysta dem och stoppa alla kampanjer för att få Nasrin Sotoudeh frigiven.
 - E. Gripande av henne är ett led i de allt hårdare tagen mot personer som försvarar kvinnors rättigheter i Iran. Försvarare av kvinnors rättigheter som aktivt har kämpat för att stärka kvinnors inflytande och deras rättigheter har utsatts för trakasserier, godtyckliga gripanden och frihetsberövanden, och deras rätt till en rättvis rättegång och ett korrekt rättsförfarande har åsidosatts.
 - F. Ahmadsreza Djalali, en iransk-svensk läkare, akademiker och professor vid VUB-universitetet i Belgien och Università degli Studi del Piemonte Orientale i Italien, dömdes i oktober 2017 till döden efter att på falska grunder ha anklagats för spioneri, och har nu enligt uppgift förts till en isoleringscell inför sin avrättning, trots att det flera gånger har konstaterats att hans rättegång var grymt orättvis och att hans fällande dom grundades på att man med tortyr tvingat fram en bekännelse. Iranska tjänstemän har hotat att döda honom och hans familj i Sverige och Iran. I en skrivelse från Evinfängelset för politiska fångar skrev han att skälet till hans frihetsberövande var att han vägrade spionera på EU:s institutioner för Irans räkning. Den 24 november 2020 underrättades Djalali om att hans avrättning var nära förestående.
 - G. Den 12 december 2020 avrättades journalisten Ruhollah Zam genom hängning efter ett snabbt beslut av högsta domstolen den 8 december 2020 om att stå fast vid dödsstraffet, baserat på vaga anklagelser om ”korruption på jorden”, som byggde på framtvingade erkännanden. Zam, som hade beviljats asyl i Frankrike 2009 och hade en populär Telegramkanal som var kritisk mot de iranska myndigheterna, lurades till Irak och

kidnappades och fördes till Iran av iranska myndigheter. Han avrättades för att ha utövat sin rätt till yttrandefrihet, en avrättning som är en flagrant kränkning av internationell människorättslagstiftning.

- H. EU-medborgaren och den framträdande fransk-iranska akademikern, en forskningschef vid universitetet Sciences Po i Paris, Fariba Adelkhah, har suttit godtyckligt fängslad i Evinfängelset sedan i juni 2019.
- I. Personer med medborgarskap i både ett EU-land och Iran fortsätter att gripas, och därefter följer långvarig isolering och förhör, utan ett korrekt rättsförfarande, utan tillgång till en rättvis rättegång och med långa fängelsestraff på grundval av vaga eller ospecificerade anklagelser om ”nationell säkerhet” och ”spionage”. Iran erkänner inte dubbelt medborgarskap och inskränker därmed utländska ambassaders möjlighet att träffa sina medborgare med dubbelt medborgarskap som sitter frihetsberövade i landet.
- J. Iranska domstolar lyckas inte tillhandahålla korrekta rättsprocesser och rättvisa rättegångar och nekar de berörda tillgång till juridisk rådgivning, särskilt under utredningen, samt besök från konsulat, FN eller humanitära organisationer. Domar som utfärdas av det iranska rättsväsendet baseras ofta på vaga eller ospecificerade anklagelser rörande nationell säkerhet och spionage. Det finns inga oberoende mekanismer som säkerställer ansvarsutkrävande inom rättsväsendet, och allvarliga farhågor kvarstår om politiseringen av domare.
- K. Det civila samhällets protester i Iran mot fattigdom, inflation, korruption och ett auktoritärt politiskt system har bemötts med hårt förtryck av de iranska myndigheterna. Irans underrättelsetjänst har ökat tillslagen mot personer som arbetar i det civila samhället och människorättsförfvarare, advokater, miljöaktivister, försvarare av kvinnors rättigheter, studerande, journalister, lärare, lastbilschaufförer och fredliga aktivister.
- L. FN:s människorättsexperter har uppmanat Iran att garantera rättigheterna för människorättsförfvarare och advokater som har fängslats för att offentligt ha stött protester mot hijabtvånget i Iran, och har upprepat sin djupa oro över de fortsatta avrättningarna av ungdomsbrottslingar i Iran.
- M. Det har kommit åtskilliga rapporter om omänskliga och förnedrande förhållanden i fängelser och nekad tillgång till läkarvård under frihetsberövanden i syfte att skrämja, straffa eller undertrycka fångar, vilket strider mot FN:s enhetliga minimiregler för behandling av fångar.
- N. Dussintals människorättsförfvarare, journalister, advokater och aktivister sitter fortfarande fängslade för fredlig aktivism och omfattas inte av de åtgärder som vidtagits under covid-19-pandemin, vilka inneburit att fångar benådats eller tillfälligt frigivits för att minska överbeläggningen i fängelserna.
- O. I sin årsrapport till FN:s generalförsamling den 21 juli 2020 uttryckte FN:s särskilda rapportör om situationen för de mänskliga rättigheterna i Islamiska republiken Iran bestörtning över Irans fortsatta användning av dödsstraff och landets höga avrättningstal, och bekräftade att dessa rapporter visar på en fortsatt tendens att begränsa yttrandefriheten och på en pågående diskriminering av minoriteter och kvinnor.

- P. I samma rapport bekräftar FN:s särskilda rapportör att de iranska myndigheterna, trots tydliga bevis för att iranska säkerhetsstyrkor i samband med protesterna i november 2019 använde överdrivet och dödligt våld som ledde till att över 300 människor dödades, däribland kvinnor och barn, har misslyckats med att genomföra en utredning som uppfyller internationella normer.
- Q. Dödsdomarna mot demonstranter har ökat, och det finns ett mönster av så kallade erkännanden som framtvings under tortyr, varefter demonstranter avrättas utan att deras advokater eller familjemedlemmar informeras, vilket var fallet med brottarstjärnan Navid Afkari, som mördades genom avrättning den 12 september 2020 för anklagelser som han helt och hållet nekade till. Hans bröder sitter fortfarande i fängelse med mycket långa straff för att ha deltagit i protester mot regeringen.
- R. Europaparlamentet antog en resolution där man efterlyste inrättandet av en StratCom-enhet för Mellanöstern vid Europeiska utrikestjänsten, särskilt för Iran.
- S. Massövervakningsteknik används för att kväva demonstrationer på internet och på gatorna, bland annat genom censur på internet. Statliga medier har genomfört desinformationskampanjer mot demonstranter och människorättsförsvarare, där nationellt ledande personer deltagit, i syfte att snedvrída protesterna från november 2019.
1. Europaparlamentet fördömer kraftigt de godtyckliga frihetsberövandena, domarna och nyligen att den kvinnliga människorättsförsvararen och advokaten Nasrin Sotoudeh har återförts till fängelset, och uppmanar myndigheterna i Islamiska republiken Iran att omedelbart och villkorslöst frige henne, och låta henne få den vård hon behöver.
 2. Europaparlamentet fördömer skarpt avrättningen den 12 december 2020 av den franskbaserade journalisten Ruhollah Zam, redaktör för kanalen Amad News Telegram, och den 12 september 2020 av brottaren Navid Afkari. Parlamentet uttrycker sitt djupaste deltagande med deras familjer, vänner och kolleger. Parlamentet uppmanar EU och dess medlemsstaters institutioner att bättre skydda iranska medborgare som är bosatta i EU och som utsätts för trakasserier och hot från iranska underrättelsetjänsten.
 3. Iran uppmanas att omedelbart avbryta den nära förestående avrättningen av den svensk-iranske akademikern Ahmadreza Djalali, att frige och kompensera honom och att sluta hota hans familj i Iran och Sverige. Parlamentet fördömer dessutom med kraft att han torterats, godtyckligt frihetsberövats och dömts till döden. Parlamentet noterar att Djalali den 24 november 2020 informerades om att åklagarmyndigheten hade utfärdat ett beslut om att verkställa domen och att han flyttades till en isoleringscell i Evinfängelsets avdelning 209. Parlamentet upprepar sina krav på ett snabbt ingripande från vice ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik och EU:s medlemsstater för att stoppa alla planer på att avrätta Ahmadreza Djalali, upphäva hans dödsdom och se till att han omedelbart friges.
 4. Europaparlamentet uppmanar alla EU:s medlemsstater till gemensamma offentliga uttalanden och till diplomatiska initiativ för att övervaka orättvisa rättegångar och besöka fängelser där människorättsförsvarare och andra samvetsfångar hålls fängslade, inbegripet EU-medborgare i Iran, i enlighet med EU:s riktlinjer om människorättsförsvarare.

5. Europaparlamentet uppmanar Irans regering att omedelbart och villkorslöst frige de hundratala människor som godtyckligt frihetsberövats för att fredligt ha utövat sin rätt till åsikts- och yttrandefrihet, bland annat demonstranter, journalister, medarbetare, politiska dissidenter, konstnärer, författare och människorättsförsvarare, däribland advokater, kvinnorrättsaktivister, arbetsrättsaktivister, minoritetsrättsaktivister, miljöaktivister, aktivister mot dödsstraff och andra, inbegripet dem som kräver sanning, rättvisa och gottgörelse för de utomrättsliga avrättningarna på 1980-talet. Parlamentet betonar att de iranska myndigheterna, i avvaktan på att de friges, måste garantera deras fysiska och mentala hälsa.
6. Europaparlamentet uppmanar med kraft Iran att omedelbart dra tillbaka alla anklagelser och häva alla reserestriktioner mot alla med medborgarskap i både ett EU-land och Iran som utsätts för godtyckliga frihetsberövanden och andra restriktiva åtgärder, såsom i fallen med Fariba Adelkhah, Nahid Taghavi, Kameel Ahmady och Nazanin Zaghari-Ratcliffe. Parlamentet upprepar sitt krav på ett omedelbart och ovillkorligt frigivande av Kamran Ghaderi, Massoud Mossaheb och Morad Tahbaz, som för närvarande hålls fängslade i iranska fängelser, och fördömer än en gång det iranska rättsväsendet för att det efter orättvisa rättegångar fortsätter att döma personer med medborgarskap i både ett EU-land och Iran till fängelse, och för att det saknas tillgång till konsulärt stöd.
7. Europaparlamentet uttrycker oro över den fysiska attacken på den kvinnliga människorättsförsvararen Golrokh Iraee och tvångsförflyttningen av henne till Evinfängelset som ägde rum den 13 december 2020. Parlamentet efterlyser ett omedelbart klagörande av hennes situation och upprepar sitt krav på att hon ska friges.
8. Europaparlamentet fördömer i skarpast möjliga ordalag angreppen på rätten till yttrandefrihet, föreningsfrihet och frihet att delta i fredliga sammankomster. Parlamentet uppmanar med kraft de iranska myndigheterna att säkerställa ett fullständigt genomförande av den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter, som landet är part i, och att säkerställa rätten för alla frihetsberövade till ett korrekt rättsförfarande och en rättvis rättegång, inbegripet rätten att företrädas av en advokat som de själva valt.
9. Europaparlamentet fördömer inskränkningarna av det civila utrymmet, användningen av dödsstraffet som ett vapen för politiskt förtryck, de amputationer, spöstraff och andra grymma och omänskliga straff som ingår i Irans strafflag, de grymma och omänskliga fängelseförhållanden, de bekännelser som erhållits genom tortyr eller misshandel och rättegångar mot civila inför revolutionsdomstolar. Parlamentet fördömer användningen av dödsstraff som en avskräckande faktor mot fredlig systemkritisk människorättsaktivism och mot rätten att utöva yttrandefriheten. Parlamentet uppmanar Irans regering att omedelbart utfärda ett moratorium för alla pågående avrättningar i syfte att till fullo avskaffa dödsstraffet.
10. Europaparlamentet noterar de framsteg som iranska kvinnor har gjort på områdena utbildning, vetenskap och forskning, vilket bland annat framgår av att majoriteten av studenterna på iranska universitet är kvinnor. Parlamentet uppmanar med kraft Islamiska republiken Iran att i lag och i praktiken undanröja alla former av diskriminering och andra kränkningar av kvinnors och flickors mänskliga rättigheter. Parlamentet stöder helhjärtat de iranska kvinno- och människorättsförsvarare som fortsätter att stå upp för de mänskliga rättigheterna trots alla svårigheter och de personliga följderna.

11. Europaparlamentet uppmanar de iranska myndigheterna att ta itu med alla former av diskriminering mot personer som tillhör etniska och religiösa minoriteter, däribland kristna och bahaier, och hbtqi-personer, och att omedelbart och villkorslöst frige alla som fängslats för att ha utövat sin rätt till religions- eller trosfrihet eller sexuell läggning.
12. Europaparlamentet efterlyser en FN-ledd utredning av de internationella brott och andra allvarliga kränkningar av de mänskliga rättigheterna som begicks under protesterna i november 2019 och januari 2020. Parlamentet uppmanar med kraft EU och dess medlemsstater att anta riktade restriktiva åtgärder mot de tjänstemän som är ansvariga för dessa övergrepp.
13. Europaparlamentet stöder fullt ut de iranska medborgares strävan som vill leva i ett fritt, stabilt, inkluderande och demokratiskt land som respekterar sina nationella och internationella åtaganden om mänskliga rättigheter och grundläggande friheter. Parlamentet uppmanar de iranska myndigheterna att säkerställa oberoende och opartiska utredningar av alla dödsfall vid dessa protester, av alla som misstänks bära straffrättsligt ansvar för att demonstranter dödades och av alla de fall då personer utsätts för påtvingade försvinnanden och utomrättsliga avrättningar. Parlamentet uppmanar vidare de iranska myndigheterna att gräva upp och återlämna offrens kvarlevor till deras familjer, att identifiera och åtala förövarna och att tillhandahålla effektiva rättsmedel för offren.
14. Europaparlamentet välkomnar rådets antagande av mekanismen för globala sanktioner mot människorättskränkningar, den så kallade Magnitskijlistan, som ett viktigt EU-instrument för att bestraffa personer som kränker de mänskliga rättigheterna. Parlamentet efterlyser riktade åtgärder mot iranska tjänstemän som har begått allvarliga kränkningar av de mänskliga rättigheterna, bland annat de nyligen verkställda avrättningarna av Ruhollah Zam och Navid Afkari, och de godtyckliga frihetsberövandena av medborgare med dubbelt medborgarskap och av utländska medborgare i Iran, och mot dem som är inblandade i grova människorättskränkningar, däribland domare som har dömt journalister, människorättsförsvarare, politiska dissidenter och aktivister till döden.
15. Europaparlamentet anser att ytterligare riktade sanktioner kommer att behövas om de iranska myndigheterna inte friger Djalali, såsom EU och dess medlemsstater begär.
16. Europaparlamentet uppmanar rådet att ta upp människorättskränkningar som en central del i sitt bilaterala samarbete med Iran, i linje med det gemensamma uttalande som vice ordföranden/den höga representanten och Irans utrikesminister enades om i april 2016. Parlamentet uppmanar utrikestjänsten att fortsätta inkludera mänskliga rättigheter, särskilt situationen för människorättsförsvarare, i högnivådialogen mellan EU och Iran, och uppmanar med kraft de iranska myndigheterna att upphöra med alla hot och repressalier mot de människorättsförsvarare som kommunicerar med EU- och FN-tjänstemän.
17. Europaparlamentet uppmanar utrikestjänsten och EU:s medlemsstater att fullt ut stödja Sacharovpristagarna genom sina diplomatiska och konsulära beskickningar och genom att inrätta en intern interinstitutionell arbetsgrupp till stöd för utsatta Sacharovpristagare. Parlamentet anser att EU:s delegationer bör öka stödet för de pristagare som befinner sig i riskzonen.

18. Europaparlamentet begär att utrikestjänsten stärker sin kapacitet att motverka iransk inblandning och desinformation på europeisk mark. Parlamentet uppmanar med kraft de iranska myndigheterna att häva censuren av onlinetjänster och onlineinnehåll och att avstå från att stänga ned internet, vilket är oförenligt med internationella mänskliga rättigheter.
19. Europaparlamentet uppmanar EU och dess medlemsstater att hantera kvinnliga människorättsförsvarears särskilda utsatthet genom att vidta lämpliga åtgärder som skyddar dem från de specifika och könsrelaterade risker som de utsätts för.
20. Europaparlamentet uppmanar de iranska myndigheterna att gå ut med en stående inbjudan till ett besök av de särskilda förfarandena vid FN:s människorättsråd och att samarbeta proaktivt. Parlamentet uppmanar dem att framför allt se till att FN:s särskilda rapportör för människorättssituationen i Islamiska republiken Iran tillåts resa in i landet.
21. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet, kommissionen, Europeiska utrikestjänsten, vice ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik, medlemsstaternas regeringar och parlament, den högste ledaren i Islamiska republiken Iran, presidenten i Islamiska republiken Iran samt ledamöterna av det iranska Majlis.